Poštnina plačana v gotovini

Leto XIX. Št. 4. V Ljubljani, 25. februarja 1932.

V organizaciji je moč, kolikor moči — toliko pravice.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček. račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za člane izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon štev. 3478.

Izobrazba in zavednost sta temelja bodočnosti.

Lep razvoj Cankarjeve družbe.

Med najpomembnejšo ustanovo spada vsekakor Cankarjeva družba v Ljubljani, ki ima namen, kolikor je to mogoče v današnjih razmerah, nuditi predvsem delavstvu poučno in zabavno čtivo. Ni bila malenkost osnovati to družbo, ni bilo lahko in pred negotovostjo je stala mlada družba ob svojem početku, jeli bo našla razumevanje med delavstvom in delavstvu prijaznimi sloji. Družba je končala tretje leto svojega obstoja ter se razvila v močno kulturno postojanko, ki obeta najlepšo bodočnost.

Družba izda vsako leto štiri knjige za svoje člane za malenkostno naročnino 20 Din. Družba se je potrudila, da je nudila kar najboljše gradivo, zlasti v leposlovju in v bogato ilustriranem koledarju. Tudi za bodoče leto se je upravni odbor že posvetoval o knjižnem programu, ki bo nudil, upamo, še več ter zadovoljil vse cenjene članice in člane družbe.

Zdi se nam potrebno, da se nekoliko ozremo na minulo leto ter podamo nekaj podatkov o tej lepi organizaciji in o nje res uspešnem delu, ki seza v najskrajneje kotičke domovine in tudi preko meje te države.

Družba ima sedaj 181 poverjenikov; članstvo pa ima družba v dravski banovini v 195 krajih in razen tega še v bivši Srbiji v 13 krajih, Bosni-Dalmaciji 6, v Hrvaški v 11 krajih. Večje število naročnikov ima družba še na Westfalskem, v Belgiji, Franciji, Zedinjenih državah, Braziliji, Argentiniji in v Urugvaju.

Iz teh podatkov je jasno razvidno, kako silno je razširjena Cankarjeva družba in kako velike koristi bo še lahko donašala svojim članom, čimbolj se bo povečalo število njenega članstva.

Med strokami so na prvem mestu po številu članstva železničarji, potem kovinarji, lesni delavci, rudarji, privatni nameščenci itd. Z eno besedo, predvsem so člani organizirani delavci, v veliki meri pa tudi drugi poklici in inteligenca. Povečalo se je število članstva v minulem letu zlasti v Mariboru in okolici.

Tako je Cankarjeva družba dala svojim ljubiteljem knjige v treh letih okoli 60.000 koristnih, poučnih in zabavnih knjig. Družbi, ki vrši to veliko kulturno delo, moramo torej dati vsi, ne le poverjeniki, tudi v bodočem letu svojo moralno in finančno pomoč. Pridnost poverjenikov, ali bolje zavest poverjenikov je zbrala doslej sama blizu 5000 članov, tako, da je družba z ostalimi prijavljenci dosegla vsako leto 5000 članov.

Res so danes težke socialne razmere. Toda to ni razlog, da opustimo sodelovanje pri tej kulturni ustanovi. Družba sedaj izhaja v skromnih razmerah, bi pa ob znatno povečanem številu članov nudila rada še več, zlasti kar se tiče opreme knjig, dasi so že sedaj med vsemi podobnimi edicijami vsebinsko najboljše in tudi najbolje opremljene.

Poverjeniki že nabirajo člane za prihodnje leto. Podpirajmo jih in postanimo sami poverjeniki. To zahteva naša korist, pa tudi naš delavski ponos.

Naslov je: Cankarjeva družba v Ljubljani, Miklošičeva cesta, (palača Delavske zbornice).

Sodružice in sodrugi poverjeniki, nabirajte člane že sedaj! Naj bo vsak strokovno organiziran delavec tudi član Cankarjeve družbe.

Ponos delavstva.

Volitve v dravski banovini so se obnesle. Organizirano delavstvo je doseglo pri volitvah častno število obratnih zaupnikov. Na uspeh je delavstvo lahko ponosno in ponosno na svoje svobodne strokovne organizacije.

Delavski obratni zaupniki so zastopniki delavskih interesov v posameznih obratih. Oni so posredovalci, da želje delavstva sporočijo delodajalcem ter da posredujejo v obratih čim pravičnejšo rešitev kakršnihkoli sporov. To je torej važna pravica delavstva.

Delavci pa ne branijo svojih interesov samo potom obratnih zaupnikov. Dober obratni zaupnik mora biti tudi član svoje strokovne organizacije, kjer dobi potrebno moralno pomoč, svete, pouk itd., da lahko z uspehom vrši svoje odgovorno zaupniško mesto. Strokovne organizacije so drugi forum, kjer delavstvo lahko pove svoje želje in zahteve ter razmotriva o krivicah, ki se mu gode službeno ali socialnopolitično.

Organizacija je ognjišče, okoli katerega se greje in krepča prosvetno in moralno organizirano delavstvo. Tam se goji razumevanje delavskega položaja in utrjuje solidarnost, ki je v socialnih bojih tako silno potrebna.

Dober delavski zaupnik in sploh noben zavedni delavec pa še s tem ne more biti zadovoljen. Več mora hoteti, več mora znati, poznati mora socialni, gospodarski in politični položaj. Učiti se mora sam, naročati in čitati delavsko časopisje, knjige, obiskovati predavanja itd. Vsak delavec mora hoteti, da postane izobražen človek. Nič ne de, če ni imel prilike, da bi obiskoval visoke šole. To nič ne de. Delavec z resno voljo in pridnostjo si danes lahko pridobi toliko splošnega znanja in tudi specialnega o delavskih vprašanjih, da je v razumevanju kos mnogim domišljavim inteligentom. S takimi ljudmi ne more biti nikdar nič specialno delavskega. Nasprotno se pa delavec kaj naglo otrese raznih predsodkov in prav zato lahko postane prvovrsten delavec v delavskih vrstah, postane značaj, dosleden in koristen član delavskega gibanja. Ve namreč razločevati, kaj je delavstvu, delavskemu gibanju, oziroma interesom delavstva koristno.

Naš ponos, delavci, delavke, nameščenci bodi ta cilj. Pa bomo vedno in povsod vredni zaupniki delavstva. In ne samo zaupnik, vsak delavec mora stremeti po svoji popolnosti, ker se moramo boriti predvsem z duha svitlim mečem.

Češke svobodne strokovne organizacije in brezposelnost.

Nedavno je zborovala v Pragi plenarna seja Osrednje strokovne komisije in se je izčrpno bavila z neprestanim poostrenjem gospodarske krize. Brezposelnost narašča na vznemirljiv način. Iz posameznih industrijskih območij javljajo ponovne ustavitve obratov. Tu gre predvsem za večja podjetja s stotinami zaposlenih. Obremenitev strokovnih zvez se radi porasta brezposelnih vedno bolj veča. Pomanjkanje med brezposelnimi je vedno hujše. Število nezaposlenih radi izprtja se veča. Njih položaj v zimskih mesecih je vedno bolj obupen. Zato je zadnji čas, da se z izrednimi ukrepi pride pomanjkanju med delavstvom v okom. Plenarna seja Osrednje strokovne komisije naglaša z vsem povdarkom, da je od svobodnih strokovnih organizacij zahtevani zasilni zakon nujen. Izprtih brezposelnih delavcev in nameščencev se ne sme prepustiti kar tako njihovi usodi. Svobodne strokovne organizacije so morale vzeti nase izredne storitve za te žrtve krize. Zdaj mora skrbeti tudi država z zakonskimi ukrepi za to, da bodo izprti brezposelni od najhujšega pomanjkanja obvarovani z zagotovitvijo odgovarjajoče podpore. V zvezi s tem je bilo ugotovljeno, da postopajo svobodne strokovne organizacije strogo po predpisih zakona o uporabi državnega prispevka za strokovničarske brezposelne podpore, da pa, kakor to dokazuje nedavno izdani odlok ministrstva za socialno skrbstvo, gotove strokovne organizacije ne izplačujejo svojemu članstvu nikakih podpor, same si pa pustijo dajati prispevek države. Takemu načinu postopanja je treba uradnim potom napraviti enkrat za vselej konec. Takozvanim strokovnim organizacijam, ki iz lastnih sredstev ne morejo ali pa nočejo izplačevati nobenih brezposelnih podpor, se mora vzeti upravičenost do prejemanja državnega prispevka. Naloga zakonodaje pa ne obstoji samo v tem, da se zagotovi brezposelnim neko na pol odgovarjajočo podporo iz javnih sredstev, nego je njena dolžnost ustvariti tudi **možnost za delo.** Svobodne strokovne organizacije zahtevajo širokopotezen **investicijski program,** ki bo enemu delu brezposelnih zagotovil zaposlitev in kruh. Predvsem pa naj se s skrajšanjem delovnega časa, z **uvedbo 40-urnega delovnega tedna** ustvari delovna možnost za večji del brezposelnih. Svobodne strokovne organizacije pozdravljajo predlog ministrstva za socialno skrbstvo za uvedbo 40-urnega delovnega tedna in se obračajo z vso ostrostjo proti pobijanju tega predloga s strani podjetnikov in njihovih zvez. Na plenarni seji je prišla nevolja radi nastopa meščanskih gospodarskih zastopstev proti 40-urnemu delovnemu tednu, ki je bil organiziran v zadnjih tednih proti vsekakor upravičeni zahtevi strokovnih organizacij za skrajšanje delovnega časa, jasno do izraza. V tem nastopu tiči vznemirljiva mera kratkovidnosti in malenkostnosti. Meščanskim gospodarskim politikom in podjetniškemu razredu je torej popolnoma vseeno, kaka bo usoda — radi tehničnega napredka iz produkcijskega procesa — delavcev in nameščencev. Sklenjeno je bilo povečati propagando za uvedbo 40 urnega delovnega tedna in organizirati boj za to zahtevo. V nadaljnjem poteku zborovanja se je obravnavalo še neka socialno-politična vprašanja. Dalje je zavzela seja stališče proti načinu, na kateri se razpravlja v meščanskem tisku in od nekaterih podjetniških zvez o krizi bolniškega zavarovanja. **Ugotovljeno je bilo, da je današnje stanje v bolniškem zavarovanju predvsem v zvezi z od podjetnikov in od meščanskih strank pri ustvarjanju zakona o socialnem zavarovanju izsiljeno pocenitvijo bolniškega zavarovanja z določevanjem prispevkov, s katerimi se izdatki zlasti v dobi gospodarske krize enostavno ne morejo kriti.** To stanje, ki ga delavci niso zakrivili, ne sme biti igra za poslabšanje dajatev. Poleg tega se je pečala plenarna seja osrednje strokovne komisije še z nekaterimi drugimi socialnopolitičnimi vprašanji in je sprejela potrebne sklepe.

—st.

Jürgen Brand:

O solidarnosti.

Mravlja je mala, neznatna živalica; nepazljiv korak človeške noge lahko zmečka stotine teh žuželk. In vendar si zidajo v gozdu iz majhnih koščkov lesa, iz borovih in smrekinih igel mogočne grmade, ki so tako velike in težke, da bi človek tako mravljišče srednje velikosti komaj nesel. Česar bi posamezna mravlja nikdar ne zmogla, to zmore v kratkem času na tisoče mravelj. Zakaj? Zato, ker delajo vsi ti tisoči po enotnem načrtu, za čigar izvedbo osredotočujejo in združujejo vse svoje sile. Tako raste moč slabih.

Od mravlje se lahko učimo: posameznik je slab; kjer se pa tisoči, da celo stotisoči združujejo v sodružno, solidarno celoto, tam tvorijo ogromno moč, ki more izvršiti velike stvari.

Misel nezlomljive solidarnosti tvori hrbtenico vsega delavskega gibanja; samo zato je postalo tako mogočno, samo zato zre lahko tako mirno v bodočnost, prežeto od prepričanja o svoji končni zmagi, ker združuje vse one milijone slabih, ki težijo gnani po enaki bedi neomajno za enakim ciljem, za osvoboditvijo od izkoriščanja in zatiranja. Solidarnost! To je največji in najsvetejši zakon za vsakega zavednega delavca. Posameznika bi kolesa vzgona v pridobitnem življenju poteptala, ako se pravočasno ne združi s svojimi sodrugi in sodružicami v sodružni solidarnosti. Samo v združenju je moč: samo v združenju se lahko varujete prevelikega izkoriščanja in zatiranja. Solidarnost! To je žareča zvezda, ki bo privedla delavstvo iz temine bede.

Solidarnost! To je tudi zvezda delavske mladine. Ako bomo nastopali samo složno, potem bomo lahko z uspehom delovali za svojo lastno duševno osvoboditev. Ako bomo složni, bomo lahko z uspehom odolevali številnim nevarnostim, katerim je izpostavljena delavska mladina.

Vi mladi, vi bodite zlasti prepričani: Ves odrasli delavski svet se čuti z vami solidarnega pri vašem delu za duševnim dvigom. Vaši očetje in vaše matere imajo največji interes na tem, da bi bili vi obvarovani pred izkoriščanjem in zatiranjem in da bi se vršila vaša duševna vzgoja v duhu organiziranega proletarijata. Ako vas ne zapustijo, bodo podpirali vaše delo z vsemi silami, s svetom in dejanjem. Tega ne delajo samo iz iskrene naklonjenosti do vas, zato ker izvirate iz njihovega mesa in krvi. Nikakor ne, pomagajo vam in podpirajo vas zato, ker vedo, da boste tedaj, ko bodo oni morali zapustiti bojišče, vi morali nastopiti dedščino in prevzeti naloge starejših. Zato morate biti sposobni in zmožni, da boste to dedščino upravljali in pomnožili. Ta misel vas mora voditi pri vašem delu; potem pa bo to delo izvršeno v duhu celokupnega proletarijata, v duhu delavske solidarnosti.

Cv. K.

Nečuven napad na pravice nameščencev.

(Odpovedi nameščencem, da se obidejo določbe obrtnega zakona.)

Dne 9. marca t. l. stopi v veljavo novi obrtni zakon, ki ima nekaj določb, ki so za nameščence in sploh pomožno osobje, ki spadajo pod ta zakon, torej zlasti trgovskih in industrijskih podjetij, kolikor toliko ugodne. Seveda to že od izitja zakona delodajalcem ni po godu. In tako je danes, ko poteče dne 17., oziroma 19. t. m. zadnji rok za šesttedensko odpoved po starem zakonu, večina ljubljanskih tvrdk, zlasti večjih tvrdk, vsemu svojemu pomožnemu osobju odpovedala službe, in osobje seveda takoj sprejela nanovo. S tem so hotele tvrdke spraviti svoje nameščence ob pridobljena leta, ki so po novem zakonu temelj za računanje odpovednega roka, odpravnine in dopustov. Vse to se je izvršilo po enotnem načrtu, ki ga je v svrho briskiranja novega zakona menda izdelal trgovski gremij, ta nekako polslužbena organizacija trgovcev. In marsikateri trgovci so, opravičujoč svoje nezaslišano postopanje, izjavljali svojim nameščencem, da so bili do tega dejanja celo prisiljeni. Tako so torej nameščenci, ki imajo pri enem in istem gospodarju že po 10,

15, 20, 30, 40 in še več let službe, naenkrat — vsaj po mnenju gospodov šefov — postali novinci! Pri neki tvrdki v Ljubljani so odpovedali 83 letnemu starčku, ki je postal tako po 54 letni službi pri tej tvrdki naenkrat novinec!

Ali tako, kot so si to gospodje zamislili, **ne pojde in nikakor ne sme iti!** Saj potem zakon sploh ni potreben. To se vendar lahko zgodi vedno. Saj bi potem lahko »šef«, ko bi uslužbenec doslužil 10. leto in s tem pravico do event. odpravnine, tega uslužbenca malo prej na ta način odpustil in zopet nastavil, pa bi tako nameščenec nikdar ne služil nepretrgoma deset let, marveč vedno kar samo po devet in toliko. Treba je takoj pozvati vlado, ministrstvo za trgovino in industrijo ter trgovinski oddelek banske uprave, da razveljavi, oziroma sploh onemogoči take odpovedi, ki nimajo prav nobenega drugega namena, kakor samo izigrati zakon. — To morajo te oblasti izvršiti že radi načela, ker bo sicer moralo odločiti sodišče o tem, kaj se sme in kaj ne. Šefi zahtevajo razne podpise in soglašanje z odpovedmi, vendar po našem mnenju ti izsiljeni podpisi — proti zakonu — nimajo nikake veljave. Poizkus delodajalcev, ki ni samo nekaj nezaslišanega, nego tudi nekaj popolnoma nedopustnega, bo moral doživeti enako usodo, kakor so jo doživele vse klavzule glede neplačevanja, oz. nižjega plačevanja nadur, pri čemur so lani dosegli podjetniki tako veliko blamažo.

In še ena pomoč je tu, ki bo najbolj učinkovita, in ki bo — ako bo izvedena — enkrat za vselej vzela podjetnikom veselje, preizkušati naklonjenost sodišč in oblasti sploh: **strokovna organizacija.** Trgovski nameščenci so oni del proletariata, ki vedno lavira med ročnim in duševnim proletariatom. Zato mu do nedavno strok. organizacija ni dišala in še danes se marsikdo ne zaveda pomena in potrebe svoje organizacije. »Saj so službe sigurne, naš šef je kavalir!« itd., slišiš kar naprej. Boljšega dokaza o »sigurnosti« služb si niso mogli želeti, kakor je bil današnji, ki je prišel kar čez noč, in kavalirstvo pa tako, da se še... skrije. Zdaj se bodo morda zavedli, saj ni boljšega odgovora na početje šefov, **kakor korporativni pristop v svobodno strokovno organizacijo privatnih nameščencev: v Savez privatnih nameštenika,** ki ima svoje tajništvo v Ljubljani v Delavski zbornici, prvi (levi) vhod, I. nadstropje, levo.

Odprite svoje oči, dokler ni prepozno! Vsi v organizacijo! **S—s.**

Op. ur.: Kakor smo naknadno izvedeli, se je vršila dne 16. februarja 1932 o tej stvari tudi debata v banovinskem svetu, kjer so konstatirali, da je iniciativa za to zadevo res izšla iz gremija. G. Bonač, zastopnik podjetnikov, se je izjavil proti takemu postopanju. Ban g. dr. Marušič pa je izjavil, **da ni misliti, da bi bilo mogoče obiti določbe novega obrtnega zakona in se bodo taki poizkusi že v kali zadušili.**

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Moste.

VABILO

na redni občni zbor SAVEZA METALSKIH RADNIKA JUGOSLAVIJE, podr. MOSTE, kateri se vrši dne 13. marca 1932 ob pol 9. uri dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika.
2. Poročilo kontrole.
3. Volitev novega odbora.
4. Razno.

Ker so danes časi zelo resni, vas prosimo, sodrugi in sodružice, da se občnega zbora polnoštevilno udeležite. Ako ob določenem času ni zadostnega števila članov, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, in sicer ob vsakem številu navzočih članov.

Jeseniške delavske žene za rešitev krize.

(Trije veliki ženski shodi.)

Jesenice, dne 20. febr. 1932.

Že zadnjič smo poročali, kako podružnica Zveze delavskih žen in deklet na Jesenicah pomaga SMRJ na Jesenicah pri reševanju krize jeseniškega delavstva, kateremu tovarna kar naprej grozi z odpustitvijo. Enkrat bi moralo dobiti obračun 80, potem, kakor se je nameravalo dne 22. t. m., zopet 220 delavcev, med njimi rodbinski očetje s številnimi otroci itd. Delavstvo živi v stalnem razburjenju, saj nikdar ne ve, kaj ga čaka jutri. Da pripomore k uspešnejšim intervencijam, je sklicala Zveza delavskih žen in deklet svoj drugi shod dne 12. t. m., na katerem je bilo navzočih nad 500 žen in deklet. Vodila ga je s. Helena **Zugwitzeva,** ki je poročala o položaju. Kot drugi je poročal s. Cvetko **Kristan** iz Ljubljane o davčnih vprašanjih, zlasti, v kolikor se tičejo delavca in obremenitve njegovih dohodkov, torej predvsem o carinah, trošarinah, davku na poslovni promet, uslužbenskem davku, kuluku, zgradarini ter o drugih davkih. Nato je tajnica Zveze s. Hermina **Kristanova** prečitala najprej pismi, ki sta jih poslala Zvezi generalni ravnatelj KID g. **Noot** in jeseniški župan mg. ph. g. Joža **Žabkar.** G. Noot piše o težkočah tovarne ter o naporih upravnega odbora, da se omogoči obratom nadaljnje delovanje tovarn KID. Tajnica je prečitala nato tudi še dve resoluciji, prvo za KID, drugo pa za ministrstvo trgovine in industrije. Od tovarne se zahteva, da ohrani produkcijo na normalni višini, da prekliče vse redukcije, da delavstvo polno zaposli in da v najskrajnejši sili pri dopustih sporazumno s SMRJ pošlje na dopust posestnike in kmečke sinove, ne pa družinske očete s številnimi otroci, ki že drugi dan ne bodo imeli dati kaj v usta. Dalje zahteva resolucija sklenitev kolektivne pogodbe ter da tovarna v prihodnji stavbni sezoni sezida čim več novih stanovanjskih hiš za delavstvo. Vlado se pa poziva, da stori vse, da zagotovi nadaljnje obratovanje KID, da vpliva na znižanje cen življenskih potrebščin (zniža trošarino, carinske premije) in stanovanj (gradbena akcija) ter da zniža davčna bremena (kuluk, trošarine, poslovni davek, carine) in dá pasivnim krajem **nadomestilo za škodo, ki** jo trpe radi pšeničnega monopola. Soglasno sta bili obe resoluciji sprejeti. Sklenjeno je bilo tudi, da izroči KID resolucijo deputacija žen, ki bo zahtevala odgovor do **četrtka,** dne 18. t. m., ko se ob 7. uri vrši nov shod. V deputacijo je bilo izvoljenih 14 žen. Drugo resolucijo se pa s prepisom prve pošlje min. trgovine in industrije v Beogradu, pomočniku min. trgovine in industrije g. posl. Ivanu Mohoriču, g. banu Dravske banovine, glavnemu zaupniki KID in županoma Jesenic in Javornika. Po zaključnem govoru s. Zugwitzeve je bil ta shod po treh urah končan ob 10. uri zvečer.

V soboto, dne 13. t. m., se je oglasila **deputacija** Zveze pri KID, kjer sta jo sprejela ravnatelj g. Dostal in inž. Rekar. Predsednica Zveze s. **Zugwitzeva** je izročila resolucijo, ki jo je tudi utemeljila. G. **Dostal** je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, zlasti pa, da ne dobe obračuna družinski očetje. Izjavljal pa je, da preko moči KID ne more iti.

V četrtek, dne 18. t. m. ob 7. uri zvečer **se je vršil tretji shod,** na katerem je bilo **navzočih nad 800 žen.** Predsednica s. **Zugwitzeva** je sporočila navzočim, da je **Zveza dobila odgovor od banske** uprave, ki sporoča, da je ukrenila že vse potrebno ter **da je intervenirala pri ministrstvu** financ, pri Narodni banki in pri KID. **KID pa ni odgovorila prav nič** in o tem dejstvu naj sklepajo žene. Nato je govoril glavni **zaupnik** KID s. Franc **Mohorič,** ki je poročal o vseh neštevilnih intervencijah **za delavstvo,** ki pa so ostale večinoma brez **večjih uspehov. Za** SMRJ je poročal s. Franc **Toman,** ki je predvsem pozdravljal ukrepe žena in pa dejstvo sploh, da so žene spoznale, da je tudi njih dolžnost in stvar, da se z roko v roki bore s svojimi možmi, kajti pri tem bodo ne samo pripomogle k boljšemu uspehu, nego bodo tudi spoznale, **kje je njih mesto. Ko bodo videle, kako težek je boj njih mož, bodo lažje razumele, da se mora mož organizirati in postale bodo iz onih, ki so doslej možu navadno najbolj branile organizacije, najboljše agitatorke za organizacijo. Samo v dobrih časih ne smejo prekmalu pozabiti na pomočnika v slabih časih.** Zelo pozdravljen je začel s svojim poročilom sivolasi s. Jože **Kopač** kot zastopnik Delavske zbornice. Poročal je o vzrokih nastale krize, pod katero trpijo zdaj v glavnem delavci in nameščenci, dasi so je najmanj krivi. Spekulacije, ki jih vršijo denarni mogotci z denarjem tudi pri nas, so mnogo pripomogle k poslabšanju krize. Opozarjal je na velike dobičke, ki jih je KID vtaknila v dobi konjunkture v svoj žep in je tedaj stalno naglašala, da so njeni delavci stalni ter ne potrebujejo **nikakega brezposelnega zavarovanja.** Zato delavstvo KID ni plačevalo prispevkov Borzi dela in tako tudi **ne more** računati na pomoč od nje.

Pravkar se vršijo v Beogradu **velike** konference radi Jesenic in na nje sta odpotovala istega dne ss. Jeram in Ažman, ki bosta skušala napraviti in doseči vse, kar bo mogoče. Upati je na uspeh.

Ko je s. **Zugwitzeva** še poročala o vprašanju mleka, ki je na Jesenicah tako drago in še ne najboljše vrste ter je zbor sklenil, da naj odbor Zveze pošlje tozadevno resolucijo na pristojna mesta (**županstva in** sresko načelstvo), je bilo sklenjeno, da gre drugega dne dopoldne deputacija 12 žen z zastopnikom Delavske zbornice s. Kopačem na čelu k KID in da bo poročala o uspehu takoj ženam na shodu, ki se bo **vršil v petek, dne 19. t. m. ob 11. uri dopoldne.**

V petek, 11. t. m. ob pol 11. uri dopoldne sta g. ravnatelj **Dostal** in inž. **Rekar** od KID **sprejela deputacijo.** Sporočila sta ji, da KID zato ni odgovorila, **ker se** vršijo v Beogradu baš konference, ki bodo odločile usodo jeseniškega delavstva. Ko je s. Kopač sporočil, da je najbolj prizadeto delavstvo v oddelku žrebljarne, ki že od početka januarja dela samo po 4 ure dnevno, je g. ravnatelj Dostal takoj obljubil **podaljšati ta čas na 6 ur dnevno.** Radi **redukcije,** ki bi se morala izvršiti v pondeljek, dne 22. t. m., je izjavil, **da ne bo izvedena do konca beograjskih konferenc, ki bodo trajale nekako 14 dni.** Ako bodo te uspešne, ne bodo redukcije več potrebne, če ne, pa bo **treba odpustiti najbrž vse delavce in nameščence in tovarne zapreti.** Glede kmečkih posestnikov in sinov naj pa se izvede potreben odpust, oziroma dopust sporazumno.

Ob 11. uri dopoldne je poročal **nato v imenu deputacije shodu, na katerem je bilo navzočih preko 1400 žen,** s. **Kopač.** Naglasil je uvodoma, da pozdravlja **mogočno in impozantno zborovanje, ko je skoro vse jeseniško ženstvo zapustilo ognjišče in z žrtvijo kosila prišlo, da se bojuje za svoj obstoj.** Poročal je o uspehih deputacije, ki je **zelo uspela** in to predvsem radi **disciplinirano**sti jeseniškega delavskega ženstva, ki se je postavilo možu ob stran. Tudi glavni zaupnik s. **Mohorič** je naglasil dejstvo, da so imele **žene tokrat več uspehov, kakor pa moški.** Predsednica s. **Zugwitzeva** je poročala, da je Zveza žena poslala v Beograd brzojavko na Ministrstvo za trgovino in industrijo, da je naprosila za isto tudi KID ter naprosa po zastopniku za to tudi Sresko načelstvo. Zastopnik Sreskega načelstva je to obljubil, vendar je na vprašanje o sladkorju navzoče žene žal zelo razburil s pripombo, da je sladkor luksuz, ter da delavcu sladkorja sploh ni treba, ker namesto kave in čaja lahko pije mleko. Žal moramo to omeniti s prošnjo, da se tako neumestne pripombe s strani zastopnikov oblasti ne ponavljajo več. S pozivom ženam, da se tako polnoštevilno udeležijo tudi naslednjega shoda, ki bo v prihodnjih 14 dneh, je s. Zugwitzeva zaključila to odlično uspelo zborovanje.

Omenjamo še, da je Zveza žena dobila danes odgovor od KID, kjer ravnateljstvo sporoča v glavnem isto, kar je g. ravn. Dostal povedal že včeraj deputaciji.

Je to menda eden prvih slučajev, vsaj v zadnjih letih, ko vodi delavska žena z roko v roki s svojim možem boj proti posledicam današnjega anarhičnega družabnega reda, ki ustvarja nepregledno razkošje na eni strani, a na drugi strani pa neznosno bedo in pomanjkanje. Ako se bodo delavske žene povsod tako zelo zavedle svoje dolžnosti, kakor se tega zavedajo na Jesenicah, nam bo nov, boljši družabni red precej bližji kakor sicer. — Delavske žene in mladenke na plan! H. K.

Zreče.

Kakor po vseh ostalih podjetjih, smo naposled tudi pri nas prišli na vrsto, da nam je bila odpovedana kolektivna pogodba. Saj se vsled nebrižnosti že itak ni dovoljno izvajala; podjetje pa je vseeno smatralo za potrebno, da jo odpove. Z odpovedjo je podjetje istočasno sporočilo, da je pred potekom stare pogodbe pripravljeno, sporazumeti se za novo. Zakaj pa potem odpoved? Nismo si mogli predstavljati, da bi podjetje hotelo izrabljati trenutni zastoj v naši tovarni izključno na breme **delavstva.** In tako smo prišli dne 15. t. m. do razprave za novo pogodbo. Za oblastno tajništvo je bil navzoč s. Toman, kot obratna zaupnika pa ss. Rabič in Kejžar; Delavsko zbornico je zastopal sodr. Kopač. Razprava je bila mučna, ker smo se morali uveriti, da hoče podjetje vsled splošne krize v železni industriji znatno poslabšati življenske pogoje našega delavstva, na drugi strani pa naši zastopniki resnično niso imeli tiste zdrave hrbtenice, katero bi jim morali sami dati, t. j. močno in vztrajno organizacijo, ki bi gotovo še močnejše vplivala na sporazum

Spremembe v našem bolniškem zavarovanju.

Novela o porodniški pomoči.

Dne 6. decembra 1931 je postala pravomočna »Novela o porodniški podpori«, s katero so spremenjene odredbe zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 glede podpor porodnicam.

S to »Novelo« so pogoji o porodniški pomoči poostreni. Dosedaj se je pravica podpore v slučaju poroda za babiško zdravljenje, zdravila itd., dobila s prvim dnem zavarovanja. **Sedaj, po »Noveli o porodniški pomoči«, se dobi pravica šele, če je član bolniške blagajne zavarovan v tekočem letu že 6 (šest) mesecev, ali nepretrgoma 90 dni pred porodom.** Članstvo se zahteva za zdravljenje v bolnišnicah ali porodnišnicah. Za normalni porod se plača bolnišnica najdalje 14 dni.

Za vse ostale porodniške podpore (za zavarovanca ali njegovo ženo) se zahteva daljša karenčna doba, kakor je to bilo dosedaj po § 49 ZOR-a, **in sicer mora biti član zavarovan v tekočem letu 10 mesecev pred porodom ali 18 mesecev v zadnjih dveh letih pred porodom.**

Članica, ki ima te pogoje, dobi poleg potrebne babiške in zdravniške pomoči, zdravil itd. še:

1. **Podporo za porodnice najdalje dvanajst tednov,** in to šest tednov pred porodom in šest mesecev po porodu, in sicer ¾ zagotovljene mezde zavarovanke.

2. **Podporo za opremo deteta v znesku stopetdeset (150) dinarjev za vsako rojeno dete.**

3. **Podporo za hrano otroka za dobo 12 tednov po prenehanju porodniške podpore, in sicer 4 Din dnevno.** Ta podpora se lahko ustavi, če član na poziv urada ne prinese otroka zdravniku v pregled, ali se ne drži navodil in naredb dotičnega okrožnega urada.

Kakor se iz tega vidi, je zmanjšana doba za denarno podporo za porodnice od dveh mesecev pred porodom in dveh mesecev po porodu na 6 tednov pred in 6 tednov po porodu. Istotako je znižana tudi višina podpore za opremo otroka, ki je bila dosedaj od 84 do 672 Din; sedaj pa je pavšalirana na 150 Din za vse razrede. Pomoč za dojenje otroka je povišana od 3 na 4 Din dnevno, vendar je zato skrajšano trajanje od 20 tednov po prenehanju porodniške podpore na 12 tednov. Stroški bolnišnice, ki so bili zadnje čase določeni za 9 dni, so sedaj največ 14 dni.

Tudi v slučajih, če porodi član družine zavarovanega člana, ima »Novela« mnogo izprememb. Dosedaj so porodniško pomoč kot člani družine lahko dobili razen žene tudi zakonski, nezakonski in adoptirani otroci in vnuki, mati, ter sestre zavarovanca. Sedaj pa to lahko dobi **samo** žena zavarovanega člana (poročena ali neporočena), in to pod pogojem, da nima premoženja in da živi z zavarovancem v skupnem gospodinjstvu.

Poleg tega tudi v slučaju dajanja podpore, če porodi žena zavarovanega člana, **ni več dovoljno trimesečno članstvo zavarovanega člana.** Sedaj se zahteva v tekočem letu 6 mesečno članstvo zavarovanega člana, odnosno mora biti nepretrgano pred porodom najmanj 90 dni zavarovan.

Popolnoma je ukinjena podpora za porodnice ženam zavarovalnih članov. Podpora za opremo deteta v znesku Din 150.— v slučaju, če je porodila žena zavarovanca, se bo dajala odslej le tedaj, ako je bil član zavarovan tekom zadnjega leta pred porodom vsaj 10 mesecev, ali zadnji dve leti vsaj 18 mesecev. Te podpore dobi žena zavarovanega člana tudi po njegovi smrti, če je že član za to dobil, ko je še živel, pravico.

Za trajanje članstva za dosego pravice na porodniške podpore se ne bo več računala doba bolezni ali nesposobnost za delo (ko se je izplačevala hranarina, bolnica, sanatorij itd.). Pač pa se mora po tej »Noveli« glede porodniške pomoči računati čas 2 meseca pred in 2 meseca po porodu, ki ga določa zakon o zaščiti delavcev, in članica ni delala, kot da je zavarovana; vendar samo dobo, ki jo določa sprememba, t. j. 6 tednov pred in 6 tednov po porodu.

Kakor smo že v začetku omenili, je ta sprememba zakona v zavarovanju delavcev stopila v veljavo dne 6. decembra 1931. Zato veljajo te odredbe za vse porode, ki so se dogodili 6. decembra ali pozneje. Ako pa je bil kakšen porod pred 6. decembrom, veljajo še stare odredbe. Nadalje se imajo ustaviti porodniške podpore in znižati podpora za opremo otroka vsem ženam zavarovanih članov, ki še nimajo v tekočem letu desetmesečnega članstva, oziroma 18 mesečne zaposlitve v dveh letih pred porodom. Poleg zmanjšanja denarnih podpor ima prenehati zdravniška pomoč, stroški za babico in za zdravila itd., ako zavarovanje v tekočem letu ni trajalo nepretrgoma 6 mesecev ali neposredno 90 dni pred porodom. Isto velja za oskrbo v bolnicah in porodnišnicah.

Eno pa je pri vsem tem važno, in sicer, da okrožni uradi nimajo pravice zahtevati od članov vrnitev eventuelnih predplačil, ki so bila dana za porodno podporo, preden so dobili nova navodila in so višje, kakor jih sedaj predpisuje »Novela«.

Tako smo pokazali nekoliko obširneje spremembo zakona o zavarovanju delavcev, da bi se naši sodrugi in sodružice lažje ravnali in jo razumeli. — Če pa še ni kaj razumljivo, naj se obrnejo po nasvete še k svoji strokovni organizaciji.

Povišanje prispevka za bolniško zavarovanje.

Od 1. decembra 1931 do 31. decembra 1932 je tarifa prispevkov za okrožne urade v Beogradu, Dubrovniku, **Ljubljani,** Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju, Tuzli, Zagrebu in privatno-društveni blagajni »Merkur« v Zagrebu **39% enodnevne mezde.**

Stroški znašajo tedensko, in sicer za

1. razred	Din	2.34
2. razred	Din	3.12
3. razred	Din	3.74
4. razred	Din	4.52
5. razred	Din	5.46
6. razred	Din	6.55
7. razred	Din	7.80
8. razred	Din	9.36
9. razred	Din	11.23
10. razred	Din	13.26
11. razred	Din	15.60
12. razred	Din	18.72

Odtegniti se sme tedensko delavcu, in sicer za:

1. razred	Din	1.22
2. razred	Din	1.78
3. razred	Din	2.13
4. razred	Din	2.57
5. razred	Din	3.11
6. razred	Din	3.73
7. razred	Din	4.44
8. razred	Din	5.33
9. razred	Din	6.40
10. razred	Din	7.55
11. razred	Din	8.88
12. razred	Din	10.61

Zaupnikom in vsemu članstvu se nujno priporoča, da skrbno pazijo povsod, da posamezni delodajalci ne odtegujejo več, kakor je predpisano in dovoljeno. Noben delavec ne sme plačevati več, nego na njega odpade. Delodajalec pa tudi ne sme odtegovati teh prispevkov, kakor bi se to njemu zdelo, ali eventuelno za več tednov skupaj. Prispevki se smejo odtegovati v smislu zakona ob dnevu prvega plačila zaslužene mezde, a zaostali obrok, če ga ni pravočasno odtegnil, se sme odtegniti pozneje samo tedaj, ako od dotičnega izplačila še ni preteklo mesec dni, odnosno dva meseca, če dobiva uslužbenec plačo ali mezdo mesečno.

Skrajšanje bolniških podpor.

Za čas gospodarske krize, začenši od 1. decembra 1931 dalje, se skrajšajo bolniške podpore od 52 tednov, ki so bile dosedaj, **na 26 tednov.**

nove pogodbe. Naši zastopniki so opozorili g. ravnatelja, da naj gospodom podjetnikom skuša dopovedati, da je takrat, ko je tovarna dobro obratovala, delavstvo dalo iz sebe vse, da je moglo podjetje zadostiti vsem naročilom in da sedaj, ko se trenutno res ne more toliko izvažati, ne pozna podjetje teh ubogih delavcev, ki s tovarno stojijo in padejo. G. ravnatelj je odgovoril, da so o vsem tem že govorili in da je podjetje dolgo časa odlašalo. Ker pa se razmere ne predrugačijo, je moralo do tega priti. Po večurnem razpravljanju smo končno prišli do nove kolektivne pogodbe, ki nam je že sedaj znatno skrčene plače še znižala; na drugi strani se pa zopet v akordu zahteva takšna količina produkcije, da jo je skoraj nemogoče napraviti. Če pa pomislimo, s kakšnim osnutkom je prišlo podjetje in za koliko se nas je hotelo še bolj udariti, tedaj moramo to, kar smo dosegli, beležiti kot uspeh, ki ga je pripisovati izključno organizaciji. Za nas pa naj bo to glasen memento, da stopimo do zadnjega v organizacijo, ker le potom iste si bomo očuvali to, kar smo sedaj obdržali in da se bomo ob dani priliki postavili na ono višino, katera odgovarja za delavca.

Zreče.

V nedeljo, dne 21. t. m. se je vršil redni letni občni zbor naše podružnice, na katerem je bil navzoč tudi s. Toman za oblastno tajništvo. Po običajnih poročilih funkcionarjev je bil izvoljen novi odbor, kakor sledi: Magerl Konrad, predsednik; Rabič Anton, tajnik; Bogatin Franc, blagajnik; Bernik Franc, Šajtegl Joža in Žernik Franc kot odborniki; Arnšek Franc pa kot kontrolor.

Po končanih volitvah nam je s. Toman izčrpno poročal o poteku razprave in nato temeljito orisal položaj delavstva v naši državi, osobito v železni industriji ter pokazal na konkretnih primerih iz drugih tovarn, kako se godi delavstvu tam, kjer nima organizacije, ali pa tam, kjer jo ima. Vsi navzoči smo referenta dobro razumeli in sklenili, njegovemu pozivu slediti ter organizirati zadnjega moža v tovarni. Po večletnem spanju smo se prepričali, da je edino od organizacije naš obstoj odvisen, in edino ona nam res še more pomagati, ako bomo vztrajali v njej. Ker je bil navzoč tudi s. Leskovšek, nam je še on pojasnjeval potrebo organizacije in nje velik pomen za nas delavce ter nas tudi o tem prepričal, da moramo biti vsi do zadnjega moža v organizaciji. Sodrugi, v nedeljo smo rekli, da hočemo organizacijo. Živo nam je potrebna! Naj te naše besede postanejo tudi meso, da dokažemo, da smo tudi mi v enotni fronti ostalega kovinarskega proletariata!

Jesenice.

Za volitve delavskih obratnih zaupnikov še nikdar ni bilo toliko zanimanja, kakor za te, ki so se vršile dne 30. januarja 1932. Dasiravno so se volitve vršile v enem dnevu, in to od 5. ure zjutraj do 12. ure ponoči, je bilo na volišču vedno izredno živahno in mestoma pravcati naval, saj je bila udeležba na Savi okroglo 90%, na Javorniku pa celo 92 odst. Poslovanje komisije zasluži vso pohvalo, da je vodila vse v najlepšem redu in tudi ni prišlo do najmanjšega incidenta.

Na drugi strani pa so bile te volitve tudi že skrajno potrebne, da so nam podale jasno sliko in pregled o situaciji in psihologiji, odnosno o orijentaciji delavstva v tovarni.

In če se spomnimo, koliko boja in najtežjega dela je morala opraviti naša organizacija, kako nesramno se jo je vedno napadalo, če vedno ni mogla iz kakršnegakoli vzroka tako odrezati, kot je bilo željeno, kako podlo se je denunciralo na vseh mogočih inštancah glavnega zaupnika, kako lažnjivi letaki so krožili o pristranosti in strahopetnosti naših zaupnikov in diktatorstvu generalov, ter na sam dan volitev razglas od podjetja, kdo in koliko je zopet reduciranih, so bile te volitve za nas samo javno moralno zadoščenje in priznanje našega dela, ter porazna obsodba za vse tiste, ki z razsodnostjo naših kovinarjev niso računali.

Članstvo S. M. R. J. je znova dokazalo, da ga ničesar ne more zlomiti v njegovi vztrajnosti napram organizaciji. Kljub 18 % neudeležbi je 1234 glasov na Savi in Javorniku številka, ki pove vse in jo nikdo zakriti ne more, čeprav jo je najbolj resničen slovenski dnevnik hotel kar za 67 glasov zmanjšati. S. M. R. J. je obdržal vse svoje postojanke neokrnjene in le slučaj ostanka količnika je dal na obeh voliščih drugim listam po enega našega zaupnika. To naj bo za v bodoče našemu članstvu v opomin, da je vsak glas važen in ga ni za podcenjevati.

Kako čudno se sliši, ko krščanski socialci, trkajoč se ponosno na prsa, pravijo: mi smo obdržali vse zaupnike, če pa pogledamo številke, pa vidimo, da so se na Savi za borih 8 glasov obdržali na tri, da niso padli točno za polovico v dobro narodnih socialcev, kateri so pobrali to, kar so imeli preje divjaki. Sava 11, Javornik 4, Dobrava 5, 19 delavskih zaupnikov S. M. R. J. napram klerikalnim in narodnim skupaj 8, je beseda, ki jo je izrekel jeseniški kovinar jasno, trdo in odločno. Zato sodrugi vedno tako vztrajno naprej! Nič nas ne more ločiti! Od nikogar se ne smemo pustiti begati! Tudi pri volitvah v bratovsko skladnico, ako bo do njih prišlo, mora biti naš glas tako jak, če ne še jačji, da dokažemo povsod, da smo celi kovinarji in da je tudi tam vse naše. To naj bo naša parola za v bodoče, sodrugi in po teh volitvah takoj na delo, kot smo si ga začrtali in uspeh ne more izostati.

ZAHVALA.

Podpisana se iskreno zahvaljujem S. M. R. J. podružnica Jesenice za res sodružno skrb in vzorno ureditev pogreba, ki jo je izkazal ob smrti mojega moža, kakor tudi za prejeto denarno podporo v znesku Din 400.—, dalje vsem njegovim sodelavcem za tako krasni venec, istotako denarno podporo obratnega podpornega sklada v znesku Din 1102.— ter za izkazane izraze sočutja in končno vsem sodrugom in ostalim njegovim tovarišem za tako častno spremstvo na njega zadnji poti. Vsem in vsakomur še enkrat iskrena hvala.

Jesenice, dne 22. febr. 1932.

Šest Pavla.

Štore.

Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi v času moje bolezni priskočili na pomoč in mi darovali 113 Din.

Še enkrat iskrena hvala!

Štor Anton, železarna Štore.

RUDARJI.

Trbovlje.

Občni zbor podružnice Zveze rudarjev. Minulo nedeljo se je vršil v Delavskem domu občni zbor Zveze rudarjev, podružnice Trbovlje, ki je v vsakem oziru lepo uspel in pokazal, da razredna zavednost med rudarji v Trbovljah vedno napreduje. Udeležba članov na tem občnem zboru je bila naravnost rekordna; tudi razprava je bila na višku in je pokazala velik interes, ki ga imajo rudarji za svojo strokovno organizacijo. Poročilo odbora je podal predsednik sodr. **Pliberšek,** ki je iznesel obupno sliko iz življenja trboveljskih rudarjev v preteklem letu, kakor tudi težkoče, s katerimi se je morala organizacija boriti. Iz poročila je bilo tudi razvidno, da je organizacija vzlic vsem težkočam imela vendarle dokaj uspeha za rudarje. Iz blagajniškega poročila, katerega je podal s. **Tratnik,** pa je bilo razvidno, da je bilo tudi finančno stanje kljub redukcijam in brezposelnosti zadovoljivo. Sodrug tajnik je poročal o številnih shodih, sestankih, sejah, intervencijah itd., katere je podružnica priredila v minulem letu. Ko je še predsednik nadzorstva podal svoje poročilo, je bila po kratki in resni debati soglasno podeljena razrešnica staremu odboru. Na željo predsedstva je nato slučajno navzoči s. **Petejan** iz Maribora podal kratek pregled o gospodarski krizi doma in po svetu, o njenih vzrokih in posledicah za delavstvo in družbo sploh. Pojasnil je naloge strokovne organizacije v tem težkem času ter končno pozval rudarje, da vztrajajo na začrtani poti in da izpopolnjujejo svojo organizacijo, ker le na ta način jim bo zagotovljen uspeh v obrambi svojih pravic. Izvajanja govornika so bila sprejeta z odobravanjem na znanje. Nato se je vršila volitev novega odbora ter je bila soglasno izvoljena predložena lista s s. **Pliberšekom** na čelu. Pri točki raznoterosti je govoril še tajnik Zveze rudarjev s. **Arh** o težkem položaju, v katerem žive rudarji v celi državi, o neprestanih novih redukcijah in o smernicah organizacije v bližnji bodočnosti. Tudi njegova izvajanja so bila soglasno vzeta na znanje. Končno je govoril še s. Pliberšek, ki je očrtal delo novega odbora ter opozoril na važnost volitev v bratovsko skladnico, katere so se vršile dne 21. t. m., na kar je zaključil ta dobro uspeli občni zbor.

Zagorje.

Članstvu Z. R. J. podruž. Zagorje v vednost.

Na podlagi sklepa odborove seje z dne 13. febr. t. l. se daje vsemu članstvu v vednost, da ima vsak član v slučaju obolelosti pravico do bolniške podpore iz podružničnega bolniškega sklada šele po preteku tritedenskega bolovanja.

V svrho točne kontrole o prejemu podpore se ima vsak prizadeti pred vstopom v delo javiti z zdravniškim spričevalom pri blagajniku s. A. Ule.

Trbovlje.

Zapadno okrožje. Smo načelni nasprotniki mrcvarenja posameznih oseb po časopisju, posebno če gre za osebo z višjo izobrazbo, in ki še poleg tega nosijo naslov **inžener.** Vendar včasih, čeprav redkokdaj, se pa kateri od gospodov tako daleč izpozabi, da je pač potrebno, da se ga javno pokaže.

Tako bi mi v tem slučaju g. inž. Rogelnu s tega mesta prav toplo priporočil, da se: 1. naj prvenstveno zaveda položaja, v katerem se nahaja kot inženjer in 2. pa, da se zaveda, da je delavstvo zato sicer tu, da izvršuje odkazano mu delo, vendar pa ni zato tu, da bi moralo prenašati izbruhe njegovega izrednega stanja, ki nima s službenim razmerjem med njim in delavstvom nobene skupnosti.

Volitve v bratovsko skladnico.

Za volitve delegatov v krajevne bratovske skladnice vlada letos med rudarji precejšnje zanimanje. Posebno »Narodna strokovna zveza« se trudi pridobiti si v bodočih 3 letih čimvečji upliv v zastopstvu v tej za rudarje tako važni ustanovi. Značilno pri tem je, da nastopata pri teh volitvah »Narodna strokovna zveza« in »Jugoslovanska strokovna zveza« ločeno, dasi sta šli prejšnje čase skupno.

No nam je končno vseeno, kako je med bratci in tovariši; ugotavljamo samo to, da gre »Zveza rudarjev Jugoslavije« tudi to pot **popolnoma samostojno v volitve** in kakor vsi znaki kažejo, bo tam, kjer je postavila svojo kandidatno listo, tudi popolnoma zmagala.

Ko dobimo še končna poročila, jih objavimo s številkami.

Mezdno gibanje rudarjev drž. rudnikov do 1. aprila preloženo.

Na zadnjih pogajanjih, ki so se vršila v Beogradu med zastopniki uprave drž. rudnikov in zastopniki rudarjev, se je dosegel sporazum, da ostane sedanje mezdno stanje do 1. aprila t. l. v veljavi.

S tem sklepom je sicer premirje za gotov čas nastalo, vendar s tem mezdno gibanje še dolgo ni zaključeno. Rudarji državnih rudnikov imajo sedaj še vsekakor nekoliko časa, da se za bodoče gibanje pripravijo. Zakaj, pribiti se mora dejstvo, da so življenske razmere teh rudarjev take, da s človeškega stališča na poslabšanje obstoječega stanja sploh misliti ni.

Tozadevno je Zveza rudarjev po svojem zastopniku in načelstvu II. skupine že posredovala pri kr. banski upravi v Ljubljani, kjer je točno obrazložila bedni položaj teh rudarjev.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Ribnica na Pohorju.

Delavstvo obeh granitolomnih podjetij, Ressovega v Hudem kotu, kakor Lenarčičevega v Josipdolu, je sedaj organizirano v Splošni delavski zvezi Jugoslavije. Strokovna organizacija se stabilno razvija in je nad 70 % delavcev, ki so tu zaposleni, organiziranih. Strokovna organizacija je izvedla tudi v obeh omenjenih podjetjih volitve obratnih zaupnikov.

Razmere so se za tukajšnje delavstvo zelo poslabšale. O nekdanjih »boljših časih« ni skoro sledu. Podjetja so zadnje čase delala v zmanjšanem obsegu in skrajšanimi delovnimi dnevi, vsled česar so zaslužki znatno in občutno zmanjšani. Podjetja so polagoma tudi plače reducirala, tako, da je padel zaslužek pri trdem, težavnem in nevarnem delu na minimum. Pri Lenarčiču se je v zadnjem času nameravalo vsa dela upeljati v akordu. Zastopniki organizacije in obratni zaupniki so tozadevno posredovali in nas je zastopstvo podjetja zasiguralo, da nikakor nima namena kakorkoli delavski zaslužek poslabšati in da bo ostalo vse pri dosedanjem. Le če bi posamezne skupine, kakor minerji ali kovači sami pristali prostovoljno in če bi se izkazalo, da bi prišli na boljši zaslužek, tedaj bi se dosedanji način plačila in dela izpremenil. Zastopniki delavstva so izjavili, da želijo, da ostane pri starem načinu in so zagotovilo, da se plač nikakor ne namerava poslabšati, vzeli na znanje.

V nedeljo, dne 7. februarja se je vršilo v Ribnici v gostilni Pur veliko strokovno zborovanje. Vsi prostori so bili nabito polni. Tajnik saveza s. Jakomin iz Ljubljane je v poljubnem govoru obrazložil delavsko pravo po novem obrtnem zakonu, ki stopi 9. marca t. l. v veljavo. Na zborovanju se je dalo tudi vzpodbude in navodila za naporno delovanje v strokovni organizaciji in obratnim zaupnikom.

Delavstvo, ki je z zanimanjem sledilo izvajanju govornika, se zaveda, da je le v slogi in skupnosti moč in pot za dosego novih pravic in striktno izvajanje obstoječe delavske zakonite zaščite.

Organizacija kamnoseškega delavstva uspešno deluje in je v času svojega polletnega obstoja v korist delavstva že marsikaj koristnega povzela. Bilo je več intervencij radi brezposelnih podpor pri Borzi dela, ki so se deloma uspešno izvršile. V kolikor pa niso bile uspešne, obveščamo delavstvo, da je izplačevanje podpor brezposelnim odvisno od izjave tamkajšnjega županstva, nadejamo pa se, da so te izjave objektivne in v prilog brezposelnega delavstva, ki je podpore potrebno. Če ima kdo svojo hišo, s tem še ni rečeno, da ima premoženje in da podpore ni potreben, ker stanovanje mora imeti vsak, zidu se pa jesti ne da.

Tudi radi kuluka je organizacija posredovala in kakor smo informirani, občina kuluka ne bo predpisala. Tako je tudi prav. Če so se doslej naše ceste brez kuluka dobro vzdrževale se bodo tudi v bodoče. Kar se pa tiče kuluka na banovinskih cestah, smo informirani, da je občina zaprosila bansko upravo, naj se z ozirom na slabo gmotno stanje delavstva vsled krize tudi ta kuluk ne predpiše. S tem je tudi to pereče vprašanje rešeno. Banovinski svet, ki te dni zaseda, se je tudi izjavil proti kuluku, tako, da bo to nesodobno obdavčenje vsaj pri nas odpravljeno.

Prihajajo pritožbe, da podjetja v času, ko je delavec bolan, odtrgujejo delavcu prispevek za O. U. Z. D. Povdarjamo, da za čas, ko je delavec v bolniškem stanju, podjetje ne sme vzeti prispevka za bolniško zavarovanje. V kolikor se bi najavili nedostatki, bodisi nepravilnega prijavljanja v mezdne razrede, napačno izplačane hranarine ali slično, naj podružnični odbor take slučaje javi direktno Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in naj zahteva pojasnil. Okrožni urad da radevolje pojasnila in izda potrebne ukrepe.

Naši čvrsti podružnici v Ribnici želimo, da začeto delo vztrajno nadaljuje, delavstvo pa naj nikdar ne pozabi, da **»sloga jači — nesloga tlači«.**

Ruše.

Redni letni občni zbor podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije Ruše se je vršil 8. februarja v gostilni Magdič v Rušah.

Odbor je podal svoja poročila. Od savezne uprave je zbor pozdravil sodr. Jakomina, nakar je bil izvoljen naslednji odbor: Firšt, predsednik, Strnad Ivan, tajnik, Kupčič Julij, blagajnik; Pristovnik, Šerc Alojz in Gornik Franc kot odborniki.

Dosedanji odbor je imel izredno težavno nalogo, ker so se v prošlem letu stalno mesec za mesecem vršile redukcije; s posredovanji se mu je posrečilo, vsaj zaslužka najpotrebnejše obdržati v delu. Delavstvo je za strokovno organizacijo imelo na žalost premalo zanimanja, radi tega tudi ni mogla organizacija storiti tega, kar bi lažje napravila, če bi bilo delavstvo močno organizirano. Nadejamo se, da se je delavstvo marsikaj v teh časih naučilo in da bo znalo organizacijo v bodoče več ceniti.

Celje.

Redni letni občni zbor S. D. Z. J. v Celju se je vršil 14. februarja v dvorani Delavske zbornice v Celju. Udeležba je bila lepa. Odbor je podal svoja poročila o delovanju v prošlem letu in mu je bila podana za vzorno delovanje zaupnica.

O pomenu organizacije in njenih nalogah je govoril sodr. Kopač iz Ljubljane, ki je za svoja izvajanja žel toplo priznanje in odobravanje. Ker so se organizirali tudi delavci mestnih podjetij, se je novi odbor sestavil tako, da so tudi ti v odboru primerno zastopani. Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Oset Franc, podpredsednik Rojnič Rudolf, tajnik Podbrešček Franc, namestnik Fogelcug, blagajnik Vidic Karol, namestnik Vanovšek Viktor, odbornika Ambroš Ivan in Tunkel, nadzorstvo Planinc Franc in Ferjanc Niko. Novi odbor bo vse podvzel, da dvigne strokovno organizacijo v Celju na ono višino, kakor je to potrebno, dolžnost članstva pa je, da pri tem zvesto in vztrajno sodeluje.

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

NAŠI BREZPOSELNI STEKLARJI.

Steklarji v Sv. Križu pri Rog. Slatini so brezposelni že šesti mesec. Revščina in glad vsepovsod, Bore podpore pri Borzi dela so že davno izčrpali. Občine ne prispevajo kljub našemu ponovnemu pozivu ničesar. A kadar bodo zopet delali, tedaj bo steklarja vsak poznal. Obratni zaupniki so radi bede in nevzdržnega položaja napravili vloge na Ministrstvo socijalne politike v Beograd in bansko upravo v Ljubljani. Te dni se namerava zglasiti na banovini posebna deputacija prizadetih. Podprite gladujoče. Ti državljani temu niso krivi, delaželjni so, dajte jim dela, pa bodo imeli jela.

Hrastnik.

Posledice brezposelnosti že nastopajo. Šest tednov je že, kar se praznuje. Šele sedaj so dospele prve skromne podpore od Borze dela. Odbor za pomoč brezposelnih, ki sestoji iz zastopnikov: občine, podjetja, delavskih zaupnikov in Splošne delavske zveze, je zainteresiral za položaj, v katerem se brezposelni nahajajo, vse merodajne činitelje, da se brezposelne podpre in reši pomanjkanja in stradanja. Kakor smo informirani, bo podjetje dalo za brezposelne enako podporo, kakor Borza dela, prispevale bodo tudi občine. Mi steklarji želimo dela, mi nismo vajeni živeti od podpor, zato naj merodajni faktorji v tej smeri podvzamejo vse potrebno, da bo podjetje čim prej obratovalo.

Trbovlje. Dne 16. februarja se je vršil v gostilni Weber redni letni občni zbor podružnice Trbovlje. Dosedanji odbor je podal svoje izčrpno poročilo. Iz poročil je razvidno, da se je podružnica lepo razvijala in se je strokovna organizacija med cementarskimi delavci usidrala. Že v prvem letu svojega obstoja in kljub težkim časom, v katerih se nahajamo, more organizacija beležiti lepe uspehe, ki se jih je v korist delavstva cementarne doseglo. Poleg tega, da je že važno, da organizacija vrši med delavstvom vzgojno delo, jih navaja k solidarnosti, je organizacija dosegla tudi materijelne koristi. Mezdno gibanje, ki ga je organizacija izvedla, je imelo za posledico, da se je cementarskim delavcem priznalo vse one dajatve in ugodnosti, kakor jih imajo rudarji. Verjetno je, da bo hotelo vodstvo tovarne temu izbegavati, toda mi imamo to od ravnateljstva zasigurano in to bo držalo. Razumljivo je, da je stvar tudi organizacije, da se bo pazilo, če se vse to tudi izvaja. Poleg tega pa je zelo važen uspeh ta, da se je pridobilo podjetje, da bo v delavski podporni in penzijski fond plačevalo od 1. januarja 1932 enak znesek kakor delavstvo, to je 2 odstotka od delavskega zaslužka. Letno bo torej penzijski fond povečan za okrog 50.000 Din, kar bo pri določanju pokojnin ostarelim in onemoglim delavcem primerno upoštevano.

Delavstvo, ki je organizirano, ceni te skromne uspehe, ki jih je doseglo in je ponosno, da so člani organizacije. Gotovo nimajo tega občutka oni, ki niso organizirani, radi pa bodo segli po koristih, ki jih je organizirano delavstvo zanje doseglo. To so pač trotje med čebelami.

Občni zbor je izrekel dosedanjemu odboru priznanje in zaupnico za njegovo delo, zato je bila tudi soglasna želja članstva, da ostane vodstvo organizacije v dosedanjih rokah. Izvoljen je bil soglasno dosedanji odbor: predsednik Jože Mačur, podpredsednik Cvrle Jože, tajnik Šmit Miha, blagajnik Češnovar Vinko, namestnik Kralj Franc; odborniki: Frankovič Albin, Feržič Hinko, Kaušek Frido in Jazbec Ivan. V nadzorstvo pa: Rauter Ivan, Fridel Jože in Štrumel Alojz.

Tajnik saveza Jakomin je zatem obrazložil delavsko pravo po novem obrtnem zakonu, ki stopi v veljavo z 9. marcem t. l. Predsednik Mačur je zatem poročal še o delovanju obratnih zaupnikov, o raznih intervencijah pri vodstvu podjetja, nakar je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Ljubljana.

Delavstvo pletilne tovarne Hribar v Ljubljani je uvidelo, da brez strokovne organizacije ne more več dalje, zato sta se v zadnjem času vršila dva dobro obiskana sestanka v Delavski zbornici. Delavstvo, ki se je sestankov kompaktno udeležilo, je že na prvem sestanku napravilo soglasen sklep, da se vsi organizirajo v Splošni delavski zvezi Jugoslavije. Delavstvo je svoj sklep tudi izvedlo in organizacija že posluje. Izvolil se je poseben sekcijski odbor. Korak delavstva Hribarjeve tovarne toplo pozdravljamo in jim kličemo dobro došli v naših vrstah. Delavci vseh tovarn in industrij, podajmo si roke, sklenimo močno verigo v boju za izboljšanje naših tako slabih razmer in za dosego lepše bodočnosti. Le složno združeni v močan »Mi« moremo veliko pomeniti, dočim mali »jaz« ne pomeni nič.

Št. Vid nad Ljubljano.

V lepem kraju pod Šmarno goro stoji lična tekstilna tovarnica. Kakor je kraj lep in tovarna lepa za oči, so pa življenske razmere tu zaposlenega delavstva ne samo nelepe, ampak slabe, strahovito slabe in nevzdržne. Tu, čujte in strmite, zaslužijo delavke po 50, 60, 70 Din na teden. Da se temu odpomore, se je delavstvo tovarne Beer in Hribernik kompaktno organiziralo, da bo združeno v organizaciji zahtevalo in se borilo za poštene plače in znosno življenje. V nedeljo, dne 14. februarja se je vršil v gostilni »Žibert« na Brodu lepo obiskan sestanek, na katerem je zastopnik Splošne delavske zveze Jugoslavije s. Jakomin razložil pomen organizacije in naloge obratnih zaupnikov, ki so se v tem podjetju letos prvič izvolili. Na plačilne razmere v tej tovarni se bomo še povrnili!

Volitve obratnih zaupnikov.

Splošna delavska zveza Jugoslavije je v naslednjih podjetjih izvolila 190 članov za obratne zaupnike in ravno toliko namestnikov.

1. Drago Hribar, tovarna pletenin, Ljubljana — 5 zaupnikov in 5 namestn.
2. »Eifler«, tekstilna tovarna, Ljubljana — 4 zaupnike in 4 namestnike.
3. »Zeschko«, tov. papirnatih vrečic, Ljubljana — 4 zaupnike in 4 namestnike.
4. Kemična tovarna Moste pri Ljubljani — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
5. Beer & Hribarnik, Brod pri Št. Vidu, (tekstilna) — 4 zaupnike in 4 nam.
6. Tovarna papirja Medvode (skupna lista) — 2 zaupnika in 2 namestnika.
7. Tovarna papirja Goričane (skupna lista) — 2 zaupnika in 2 namestnika.
8. »Semperit«, tovarna gumija, Kranj — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
9. Pollak »Standard« tovarna usnja, Kranj, 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
10. Čevljarna Černivc, Kranj — 1 zaupnik in 1 namestnik.
11. »Jugobruna«, tekstilna tovarna, Kranj — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
12. »Jugočeška«, tekstilna tovarna, Kranj — 12 zaupnikov in 12 namestnikov.
13. »Ika«, trikotaža, Kranj. (Volitve so bile v teku, pa se radi ustavitve obratovanja niso izvedle.)
14. Glanzmann & Gassner, predilnica, Tržič — 8 zaupnikov in 8 namestnikov.
15. »Kočevje«, tekstilna industr. družba, Kočevje — 6 zaupnikov in 6 nam.
16. Cementarna Trbovlje — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
17. Steklarne Hrastnik — 8 zaupnikov in 8 namestnikov.
18. Kemična tovarna Hrastnik — 4 zaupnike in 4 namestnike.
19. Kemična tovarna Celje — 4 zaupnike in 4 namestnike.
20. Občinska podjetja Celje — 4 zaupnike in 4 namestnike.
21. Tovarna pletenin, Polzela — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
22. Woschnagg, tovarna usnja, Šoštanj — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
23. Steklarna Sv. Križ, Rogaška Slatina — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
24. Hutter in Dr., tekstilna tovarna, Maribor — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
25. Hutter in drug, tkalnica in apretura, Maribor — 4 zaupnike in 4 namest.
26. »Zelenka« & Comp., tekstilna, Maribor — 4 zaupnike in 4 namestnike.
27. Doctor in Drug, tekstilna, Maribor — 12 zaupnikov in 12 namestnikov.
28. Braun, tekstilna tovarna, Maribor — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
29. Predilnica Ehrlich, Maribor — 3 zaupnike in 3 namestnike.
30. Mestno avtobusno podjetje, Maribor — 3 zaupnike in 3 namestnike.
31. Mestno električno podjetje, Maribor — 3 zaupnike in 3 namestnike.
32. Mestni stavbeni urad, Maribor — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
33. Mestna plinarna, Maribor — 3 zaupnike in 3 namestnike.
34. Mestni pogrebni zavod, Maribor — 1 zaupnik in 1 namestnik.
35. Paromlin Rosenberg, Maribor — 2 zaupnika in 2 namestnika.
36. »Freund«, tovarna usnja, Maribor — 5 zaupnikov in 5 namestnikov.
37. Tovarna za dušik, Ruše — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
38. Tovarna lepenke in papirja, Sladki vrh — 6 zaupnikov in 6 namestnikov.
39. Tovarna lepenke, Čeršak, ne obratuje.
40. Granitolom Ress in drug, Hudi kot, Ribnica — 5 zaupnikov in 5 namest.
41. Granitolom Lenarčič, Brezno-Ribnica na Pohorju — 4 zaupnike in 4 namest.

Skupaj torej 190 naših obratnih zaupnikov in 190 namestnikov. Da je to velik uspeh in zmaga v Splošni delavski zvezi organiziranega delavstva, dokazuje to, da so vse nasprotne organizacije v gori navedenih podjetjih izvolile vsega skupaj 12 zaupnikov.

LESNI DELAVCI.

Podružnica ljubljanskih mizarjev sklicuje svoj redni občni zbor za 6. marca t. l. ob 9. uri dopoldne. Vršil se bo v steklenem salonu Hotela Lloyd s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Poročila: a) predsednika; b) tajnika; c) blagajnika; d) kontrole.

3. Volitev novega odbora.

4. Razno.

Vabljeni so vsi lesni delavci Ljubljane in okolice kakor tudi vsi brezposelni. — Odbor.

Stari trg pri Rakeku.

Dne 7. februarja t. l. se je vršil občni zbor naše podružnice v Starem trgu, ki je bil prav dobro obiskan.

Na občnem zboru je poročal centralni tajnik sodr. Bricelj iz Ljubljane. Poročal je o gospodarski krizi lesne industrije, ki vlada med našim delavstvom. Dolgo časa so oklevali nekateri ter gledali od strani, češ, kaj bo organizacija v sedanjem času, pa so prišli do spoznanja, da je nujno potrebna. Bila je zelo živahna debata, kar je za pozdraviti. Brezposelnost je tudi občutno prizadela našo dolino. Mnogo družin se nahaja v obupnem položaju. Človek si misli, da smo čisto odrezani od ostalega sveta. Organizirani se še kdaj oglasimo, da zna vsaj javnost za nas, vse drugo pa spi. Radi bi samo znali, kako dolgo še? Izvolili smo novi odbor ter mu dali nalogo, da kolikor mogoče vestno vrši dano nalogo. V odboru so sledeči člani: Petrič Matija, Ravšelj Jakob, Levec Franc, Plos Franc, Korošec Janez, Trape Janez, Potecin Jože, Razdrih Feliks, Plos Franc II., Mihelčič Franc, Pirc Janez, Prevc Viktor, Truden Anton, Bavec Jakob, Stare Franc, Mlakar Jože, Sterle Franc. Vsemu delavstvu pa kličemo, naj stopi v organizacijo, da se skupno borimo za zboljšanje mizernega položaja. V slogi je moč — v delu rešitev.

F. R.

ŽIVILCI.

Peki — Maribor.

Prošlo nedeljo je imela naša podružnica važen članski sestanek, katerega so se udeležili tudi ptujski pekovski pomočniki. Pri obravnavi prve točke »Položaj pekovskih pomočnikov«, se je po temeljitem izčrpnem referatu sodr. Rakuša ugotovilo, da gremo, kakor izgleda, rakovo pot, v stare suženjske čase, kakršni so bili pred 30. leti, ko so se naši borci-predniki začeli boriti za svoje in naše socialne pravice. Temu se ni treba čuditi, če vemo, da je naše delavstvo brez vsakih pravic. Podjetniki ravnajo s svojimi pomočniki in vajenci kakor se jim zljubi. O urejenem delovnem času ni govora. Dela se po večini 12—14 ur dnevno brez vsakih plačanih nadur.

Tedenske mezde pri večini delodajalcev so take, da se človeku gabi, kadar o njih sliši. Dovolili bi si vendar enkrat staviti na kraljevo bansko upravo vprašanje: Kakšne pomočniške mezde so se vkalkulirale pri zadnji določitvi cen kruha? Brez tega se vendar ni mogla ureditev krušnih cen izvršiti?! Mi zahtevamo in čakamo na odgovor! — Nadalje se je razpravljalo o nedeljskem počitku v pekovski obrti. Ugotovilo se je na podlagi pritožb, da ptujski pomočniki in vajenci sploh tedenskega odmora nimajo. Pozivamo vsled tega nemudoma pristojno oblast, da napravi tozadevno v Ptuju red, ter na podlagi naredbe o tedenskem odmoru prisili ptujske pekovske mojstre, da uvedejo v svojih obratih zopet nedeljski počitek. Je postal delavec že zares brezpravna raja, državljan druge vrste, kateri ima samo pravico garanja in stradanja? Kje je tukaj tista podčrtana enakopravnost vseh državljanov? Sklenilo se je, da se potom resolucije odpošlje o na pristojno oblast zahteve za **popoln** nedeljski počitek in sicer za celo Slovenijo enako, ki naj traja **od sobote popoldne do pondeljka zjutraj.** Med tem časom naj bo vsako delo v pekarnah zabranjeno tudi mojstru in njegovim rodbinskim članom. To je stališče mariborskih in ptujskih pekovskih pomočnikov glede nedeljskega počitka.

Le tako bo mogoče definitivno urediti in rešiti vprašanje tedenskega odmora v pekovski obrti. Vso drugo govoričenje od strani mojstrov so fraze, ter imajo samo namen, odpraviti sploh vsak počitek. Odkrito povemo, da z dosedanjo naredbo nikakor nismo zadovoljni, ker je nepopolna in nejasna. Žalostno razmerje v naši stroki da razmišljati. Ali niso tudi pomočniki sami mnogo pripomogli s svojo brezbrižnostjo in klečeplastvom do teh obupnih razmer? Roko na srce, priznajmo odkrito, da! Zato je dolžnost vseh in vsakogar, da jača in krepi svojo strokovno organizacijo, da bo zmožna braniti naše socialne pravice. Pravilno je zadel nek član, ko je dejal: **»Položaj pekovskih pomočnikov je takšen, kakršna je njih strokovna organizacija.«**

Mariborski sodrugi so z veseljem sprejeli vest o ujedinjenju vseh živilcev Jugoslavije v enoten savez. Akoravno ujedinjenje še ni popolno, vendar prvi korak je storjen. Podlaga je dana in upanje je, da se v doglednem času izvede popolno edinstvo. Mariborski člani so že od nekdaj bili poborci ideje enotnosti živilskega pokreta, zato pozdravljamo naše sodruge borce za človeška prava tam doli na jugu, ter jim kličemo: Naprej sodrugi po tej poti, naj živi enoten ujedinjeni savez vseh živilcev Jugoslavije.

Zimska prireditev pekovskega odseka je uspelo tako v moralnem, kakor v gmotnem oziru, nad vse povoljno. Mnogoštevilno občinstvo je zasedlo dvorano do zadnjega kotička, ter ni štedilo z odobravanjem sporeda, kateri je bil skrbno in lepo sestavljen. Salve smeha so zbujale smešne točke sporeda, a mnogo zaslug za olepšanje prireditve ima tamburaški odsek, kateri je neumorno sviral v splošno zadovoljstvo občinstva. Splošno pozornost so vzbujali reditelji z rdečimi trakovi ter dali s tem pečat prave proletarske prireditve. V današnjih težkih časih ni lahko voditi delavska pevska društva, zato gre tem večja čast režiserjem pevskega odseka pekov, ki so nam pripravili z omenjeno prireditvijo zares lep večer.

OBLAČILNI DELAVCI.

Ljubljana.

Odpoved tarife. Dne 8. t. m. so prejeli krojaški pomočniki odpoved kolektivne pogodbe v roku 3 tednov. Odpoved ni bila potrebna, ker po novem obrtnem zakonu zadruge niso upravičene sklepati kolektivnih pogodb in bi tako ali tako prišla sama od sebe ob veljavo. Zadruga se izgovarja, da mojstri pomočnikom ne morejo več plačevati po tarifi vsled velike konkurence. Kdo pa dela konkurenco? Vodilni člani zadruge sami, ker se ne držijo cenika, katerega so sestavili in velja za vse člane zadruge. Mojstri, kateri delajo konkurenco, so brezvestni izkoriščevalci svojih pomočnikov, so le vsled tega konkurenčni, ker plačujejo pomočnikom sramotno nizke plače in jih primorajo delati po 12—16 ur dnevno, kar je protizakonito. Oni se ne ozirajo, ako je to proti zakonu o zaščiti delavcev, samo da oni izborno živijo. To so po večini mali mojstri in oni iz bližnje okolice. Velike prvorazredne tvrdke, katere zaposlujejo organizirane pomočnike in imajo velike režijske stroške, pa plačujejo po tarifi še vedno. S temi tvrdkami bo organizacija sklenila kolektivno pogodbo in upamo, da bo našla pri njih umevanje.

Brezposelnost v obrti. V krojaški obrti vlada velika brezposelnost. Polno zaposlenih je komaj 15 odstotkov, delno zaposlenih 20 odstotkov krojaških pomočnikov, vsi drugi pa so brez zaslužka. V Ljubljani mojstri kljub temu zaposlujejo še vedno polno nepotrebnih tujcev.

STAVBINCI.

Nadurno delo pred Najvišjim sodiščem v Zagrebu.

Za sezonske obrate le 10-urni delavnik.

Pred meseci smo poročali o zanimivi tožbi zidarskega delavca iz Maribora, ki je tožil stavbenika na plačilo 50odstotnega poviška za nadurno delo, katero je opravljal pri stavbeniku preko 10 ur dnevno. Prvi sodnik pri okrajnem sodišču je tožbo zavrnil iz razloga, da je stavbena obrt sezonska, ki je izpostavljena atmosferskim vplivom ter je za to pri njej delovni čas svoboden in vsled tega ne bi bilo treba plačati stavbeniku nadurnega dela s 50odstotnim poviškom. Delavec se je proti tej sodbi pritožil po svojem zastopniku odvetniku dr. Avg. Reismanu na okrožno sodišče. To sodišče je sodbo okrajnega sodišča razveljavilo in izreklo, da velja za stavbeno obrt le 10-urni delavnik. Glede tolmačenja ministra socijalne politike z dne 19. maja 1931, br. 24227, ki je tolmačil, da je plačati nadurno delo s 50odstotnim poviškom le tedaj, če zakon o zaščiti delavstva to izrecno našteva, pa je izreklo okrožno sodišče, da ni obvezno, ker veljajo za sodišče le zakoni, in temeljem njih izdane odredbe, ne pa tolmačenja ministrov.

Proti temu sklepu okrožnega sodišča pa se je zopet pritožil stavbenik na najvišje sodišče, Stol sedmorice v Zagrebu.

Ta teden je prišla rešitev Stola sedmorice, ki je pritožbo stavbenika zavrnil in potrdil sklep okrožnega sodišča v Mariboru, da velja za stavbena sezonska dela najvišji dopustni delovni čas le 10 ur dnevno, vse delo preko 10 ur pa se mora delavcem plačevati s 50odstotnim poviškom.

Tudi Stol sedmorice je v tem sklepu izrazil svoje mnenje, da nasprotno tolmačenje za sodišče **ni veljavno.** Stol sedmorice izrecno pravi:

»Če je tožitelj opravljal kot gradbeni delavec katere delovne dneve delo preko 10 delovne ure, je smatrati tako njegovo delo v smislu § 10 cit. zakona kot prekočasno in nagradljivo s 50odstotnim pribitkom in sicer ravno radi tega, ker postoji v smislu § 22 cit. uredbe pri gradbenem delu višinska delovna meja z 10-dnevnimi delovnimi urami.«

Kolikor nam je znano, je to prva odločba Stola sedmorice o plačevanju nadurnega dela.

Stavbinci.

Letošnjo zimo, torej v mrtvi sezoni, so stavbinski delavci posebno čutili, kaj se pravi, če ni dobre in močne strokovne organizacije. Zato je sedaj gibanje na celi črti, da se Savez stavbinskih delavcev čimbolje utrdi in okrepi ter razširi. Dela se na tem v Mariboru, Celju, Ptuju, Jesenicah in posebno v Ljubljani.

Poleg tega je Savez stavbinske organizacije z Delavsko zbornico razpravljal o kolektivni pogodbi, ki bi se naj dosegla in ki bi naj zasigurala normalne delovne pogoje in mezde.

Da pa v bodočih mrtvih sezonah stavbinsko delavstvo ne bo tako trpelo in gladovalo, se je izdelal načrt za nekako samopomoč, in kjer bi, seveda, stavbinski delavci potom svoje strokovne organizacije vodili to samopomoč, nadzorstvo pa bi imela Delavska zbornica.

Načrt te samopomoči ali nekake pomožne blagajne, ki bi omogočala članom tudi v zimskih mesecih, t. j. v mrtvi sezoni podpore, je sledeči:

Pomožna blagajna stavbinskega delavstva.

1. Pomožna blagajna stavbinskega delavstva je ustanova Delavske zbornice v Ljubljani.

2. Pomožno blagajno stavbinskega delavstva upravlja kuratorij, katerega tvorijo: upravitelj Pomožne blagajne, ki ga imenuje Delavska zbornica v Ljubljani, zastopnik obrtnega odseka zbornice za TOI, zastopnik Zveze industrijcev in trije zastopniki strokovnih organizacij stavbinskega delavstva, ki jih imenuje Upravni odbor Delavske zbornice tako, da bodo zastopani v kuratoriju po svojem zastopniku, če se to zahteva, stavbinci, pripadajoči Strokovni komisiji, Jugoslovanski strokovni zvezi in Narodno strokovni zvezi v Ljubljani.

3. Vsako stavbinsko podjetje, ki se je s kolektivno pogodbo za stavbinske delavce Dravske banovine zavezalo, bo:

a) pošiljalo Pomožni blagajni pri vsakem izplačilu izpisek o izplačanih mezdah in prispevek v iznosu 20 odstotkov skupne izplačane mezde;

b) vpisovalo vse izplačane mezde, ki so v teh zapiskih, na poseben osebni list, ki ga hrani podjetnik za stavbinskega delavca, dokler je pri njem zaposlen in ki se ga izroči delavcu pri odpustu.

4. V začetku decembra, v slučaju prejšnje nezaposlenosti pa že prej, se pošljejo vsi osebni listi Pomožni blagajni, ki bo doznačila stavbinskim delavcem po poštnem čekovnem uradu na v osebnem listu označen naslov v štirih nakazilih za mesec december, januar, februar in marec po 5 odstotkov na osebnem listu navedene vsote.

5. Upravni stroški Pomožne blagajne stavbinskega delavstva se krijejo prvenstveno iz med letom nateklih obresti od preodkazanih prispevkov. V kolikor bi te obresti za kritje upravnih stroškov ne zadostovale, krije te izdatke Delavska zbornica.

V kolikor bi te obresti upravne stroške presegale, gredo v rezervni fond Pomožne blagajne.

6. Ako bi sodelovale strokovne organizacije stavbinskega delavstva pri upravi s tem, da bi zbirale osebne liste, ali preračunavale pripadajoče podpore, jim pripada zato odškodnina, ki jo določi kuratorij Pomožne blagajne.

*

Stavbinski delavci, preštudirajte to. Skrbite, da boste čim več še neorganiziranih svojih sotrpinov privedli v organizacijo. Pomnite: V skupnosti je moč in le v skupnosti Vam bo mogoče zboljšati svoj položaj. Zato jačajte svoj Savez stavbinskih delavcev.

Velik shod privatnih nameščencev in trgovskih pomočnikov.

V petek, 19. t. m. je bila dvorana Delavske zbornice v Ljubljani nabito polna. Bil je protestni shod trgovskih pomočnikov in privatnih nameščencev sploh. Protestirali so proti odpovedim in proti izigravanju novega obrtnega zakona. Referiral je s. Golmajer. Sprejeta je bila sledeča

RESOLUCIJA.

Gremij trgovcev v Ljubljani je sklenil in izdal okrožnico za svoje člane, v kateri naroča, da trgovci šest tednov pred uveljavljenjem obrtnega zakona z dne 5. novembra 1931, ki stopi v veljavo dne 9. marca 1932, odpovedo svojim nameščencem službe ter sklenejo z njimi nove službene pogodbe.

Z ozirom na to akcijo Gremija trgovcev v Ljubljani predlaga shod trgovskih in privatnih nameščencev v Ljubljani, vršeč se dne 19. februarja 1932 v dvorani Delavske zbornice naslednje:

Ad 1. Generalno, da se novi obrtni zakon uveljavi z dnem objavljenja v »Službenih Novinah«, to je z 9. novembrom 1931 in s tem prepreči vsakršna sabotaža določb novega zakona.

Ad 2. Sklep oziroma okrožnica Gremija trgovcev v Ljubljani, ki odreja odpoved trgovskim in privatnim nameščencem, naj se razveljavi kot protizakonit, ker o sklepu ali seji ni bil ne obveščen in ne vabljen na sejo pomočniški odbor gremija, dasi določa doslej veljavni avstrijski zakon, da se mora pomočniški odbor vabiti k vsem sejam gremija delodajalcev, ki obravnavajo službeno razmerje med nameščenci in delodajalci.

Shod najodločneje protestira proti uveljavljanju odpovednega roka dne 1. in 15. v mesecu na šest tednov, ki je sicer kolektivno diktiran, toda brez sporazuma z zakonitim zastopstvom pomočnikov, ter bistveno nasprotuje tozadevnim določbam novega obrtnega zakona.

Ad 3. Gremij trgovcev v Ljubljani hoče z navedeno akcijo obiti določbe novega obrtnega zakona ter vzeti trgovskim in privatnim nameščencem v dalji službeni dobi pridobljene pravice, oziroma veljavne pogodbe glede odpovedi, dopustov itd.

Ker novi zakon glede pridobljenih pravic v prehodnih določbah ne omenja v tem pogledu ničesar, predlaga shod, da se ob uveljavljanju novega zakona v izvršilni naredbi, ki se te dni izdeluje, izrecno navede, da novi zakon izključuje prikrajševanje nameščencev na pridobljenih pravicah, marveč se morajo vse vpoštevati kakor tudi efektivna službena doba v obratu, v kolikor niso slabejše kakor je določa novi zakon.

Za gorenji ukrep Gremija trgovcev v Ljubljani ni stvarno važnega materijalnega razloga, zato prosimo, da se naša predloga upoštevata na pristojnih mestih.

Književnost.

Literatura. Izšel je 2. zvezek te lepe revije za znanost in umetnost, ki jo urejuje pisatelj Stefan Galogaža. Prinaša članke: S. Galogaža: »Za likvidaciju nadrealizma«, »Plan japanskoga imperijalizma« in »Problemi savr. arhitekture«. E. Glaeser piše o novi književnosti v Nemčiji. Stojić o kolonijalni izložbi v Parizu. Novele so prispevali: Svirski »Novi ljudje«, Masleša »Babit« in Barta Lajos »Mašina-Majka«. Slede književna in druga poročila. Revija ima lepe ilustracije Strižića, Weissmanna, Iblera, Denslera, Kauzlarića, Horvata, Planića in Dobrovića. Naroča se: Zagreb, Gundulićeva ul. 47. Priporočamo vsem, da si jo naročijo.

Stožer. Izšla je 2. številka dobro znanega mesečnika za književnost, umetnost in kulturo, ki izhaja v Beogradu, poštni predal št. 480 in ga izdajata urednika D. Milić in J. Popović. Vsebina je bogata in obširna. Marin piše o kritiki kontra kritiki; o materijalizmu povodom »Nadrealizem danas i ovde«; Ivanuša o Djuro Vilovićevi knjigi »Majstor duše«. Ilustracije na naslovni strani so: Marl: Starka; Basile Kassiane: Sladak odmor; Otto Dix: Iz ciklusa »Vojna«. Revijo priporočamo vsem, da si jo naročijo.

Izdaja konzorcij »Delavca«. Predstavnik Ivan Vuk, Ljubljana. — Urejuje ter za tiskarno odgovarja Josip Ošlak v Mariboru. — Tisk Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru.